

**01 noyabr 2015-ci il Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə
seçkilərdə Müstəqil Dövlətlər Birliyinin iştirakçı dövlətlərinin
Parlamentlərarası Assambleyasından olan müşahidəçilər qrupunun
RƏYİ**

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri O.S.Əsədovun dəvəti ilə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərin hazırlığı və keçirilməsinin müşahidəsində Müstəqil Dövlətlər Birliyinin iştirakçı dövlətlərinin Parlamentlərarası Assambleyasından beynəlxalq müşahidəçilər qrupu iştirak etmişdir.

Müstəqil Dövlətlər Birliyinin iştirakçı dövlətlərinin Parlamentlərarası Assambleyası Şurasının Sədri V.İ.Matviyenkonun Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatlarının seçkilərini müşahidə etmək üçün MDB PAA-dan olan müşahidəçilər qrupunun əlaqələndiricisi Rusiya Federasiyası Federal Məclisinin Dövlət Dumasının Müstəqil Dövlətlər Birliyinin işləri, avrasiya inteqrasiyası və həmvətənlilərlə əlaqələr üzrə Komitə sədri L.E.Slutskiy təyin edilmişdir.

Qrupun tərkibinə 21 nəfər daxil edilmişdir: Belarus, Qazaxıstan, Qırğız, Moldova, Tacikistan Respublikalarının, Rusiya Federasiyasının ali qanunvericilik hakimiyyət orqanlarının nümayəndələri və deputatlar, MDB PAA Şurası Katibliyinin və MDB iştirakçı dövlətlərinin Parlamentlərarası Assambleyasının Demokratiyanın, parlamentarizmin inkişafı və vətəndaşların seçki hüquqlarına riayət edilməsinin Monitorinqi beynəlxalq institutunun əməkdaşları (DİMBİ PAA MDB).

MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçilər qrupunun fəaliyyətinin əsasını siyasi neytrallıq, obyektivlik, seçki prosesinə müdaxilə etməmək, Azərbaycan Respublikasının seçki qanunvericiliyinə ciddi riayət edilməsi prinsipləri təşkil etmişdir. Müşahidəçilər seçkilərin müşahidə edilməsinə aid olan MDB və digər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qəbul edilmiş sənədləri rəhbər tutmuşlar.

MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçilərin işini təmin etmək üçün MDB PAA DİMBİ-dən, o cümlədən DİMBİ-nin Bakı filialından ekspertlər cəlb edilmişdir. 29 avqust 2015-ci ildə seçkilərin uzunmüddətli müşahidəsi dövrü başlanmışdır, MDB PAA DİMBİ-nin ekspertləri parlament seçkilərində MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçilər üçün analitik və informasiya-sorğu materiallarının hazırlanmasına başlamışlar.

Parlament seçkilərinin keçirilməsinin monitorinqinin hazırlıq dövründə ekspertlər öz söylərini aşağıdakı məsələlərdə cəmləşdirmişlər:

- Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərin keçirilməsinə dair qanunvericiliyinin təhlili;
- birmandatlı dairələr üzrə namizədlərin irəli sürülməsi və qeydiyyatı;
- seçkilərin təmin edilməsinə dair Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının və digər dövlət hakimiyyəti orqanlarının təşkilati-məlumat fəaliyyəti;
- azərbaycan KİV-də namizədlərin, siyasi partiyaların və seçkiqabağı blokların təşviqat fəaliyyətinin işıqlandırılması.

Seçkilərin hazırlığı və keçirilməsi seçki komissiyaları – müstəqil kolleqial dövlət hakimiyyəti orqanları tərəfindən həyata keçirilirdi və onların sistemini Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK), dairə və məntəqə komissiyaları təşkil edirdi.

Seçki komissiyalarının formalaşdırma qaydası Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi ilə müəyyən edilir. Mərkəzi Seçki Komissiyası müxtəlif siyasi qüvvələrin balanslaşdırılmış təmsilçiliyi əsasında Milli Məclis tərəfindən formalaşır: MSK üzvlərinin hər altı nəfəri Milli Məclisdə çoxluq təşkil edən siyasi partiyanın, Milli Məclisdə azlıq təşkil edən siyasi partiyaların, Milli Məclisin müstəqil (bitərəflər) deputatların təqdimatı ilə təyin edilir. Dairə seçki komissiyaları balanslaşdırılmış təmsilçilik prinsipinə uyğun olaraq doqquz nəfərdən ibarət tərkibdə MSK tərəfindən formalaşır. Məntəqə seçki komissiyaları həmin prinsipə uyğun olaraq dairə seçki komissiyaları tərəfindən altı nəfərdən ibarət formalaşır.

Seçki komissiyalarının müstəqilliyi dövlət qulluqçuları olan seçki komissiyaları üzvlərinin sayını məhdudlaşdıran Seçki Məcəlləsinin müddəaları ilə; seçki komissiyaları üzvlərinin statusunun dayandırılması üçün əsasların ətraflı siyahısı ilə; onların məsuliyyətə cəlb edilməsinin xüsusi qaydası ilə təmin edilir.

Uzunmüddətli müşahidənin göstərdiyi kimi, seçki komissiyalarının formalaşması və onların müxtəlif siyasi partiyaların nümayəndələrinin tərkibinə daxil etmə prosesi seçki hüququ subyektinin maraqlarını nəzərə alaraq, seçki qanunvericiliyinin tələblərinə tam uyğun keçmişdir.

Beynəlxalq müşahidəçilər seçkiqabağı kampaniyanın və səsvermə prosesinin hazırlığına dair MSK-nın məqsədyönlü fəaliyyətini qeyd edirlər. Dairə və məntəqə seçki komissiyaları üzvlərinin təlimi üzrə böyük iş görülmüşdür; təlim seminarları təşkil olunmuş və dairə və məntəqə seçki komissiyaları üçün metodik materiallar hazırlanmışdır. MSK-nın fəaliyyəti açıqlıq və aşkarlıqla xarakterizə olunmuşdur.

Namizədlərin qeydiyyatı prosesi hər hansı bir pozuntu olmadan keçmişdir. İmza vərəqələrinin alınması üçün cəmi 1753 nəfər dairə seçki komissiyalarına müraciət etmişdir. MSK və dairə seçki komissiyaları siyasi partiyaların, siyasi partiyalar blokunun nümayəndələrinin və həmçinin müstəqil namizədlərin irəli sürülməsi çərçivəsində 1246 nəfəri deputatlığa namizəd kimi qeydə almışlar. Sonra 479 rəsmi qeydə alınmış namizəd seçkilərdə iştirak etməkdən imtina etmişdir və bu barədə də onlar Azərbaycan Respublikasının seçki sistemi orqanlarını məlumatlandırmışlar. Beləliklə, Milli Məclisdə 125 yerə 767 namizəd, o cümlədən 15 siyasi partiyanın, siyasi blokunun nümayəndələri, müstəqil namizədlər olmuşlar.

Qanunla müəyyən edilmiş müddətlərdə Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycanda seçicilərin sayının dəqiqləşdirilməsini aparmış, və nəticədə bu rəqəm 5 198 229 nəfər təşkil etmişdir. Bundan sonra seçici siyahıları MSK-nın iclasında təsdiq edilmiş və İnternetdə müvafiq səviyyəli seçki komissiyalarının rəsmi saytlarında yerləşdirilmişdir. Səsvermə gününə 25 gün qalmış siyahılar məntəqə seçki komissiyalarının yerləşdiyi yerdə xüsusi lövhələrdə yerləşdirilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının ərazisində 125 dairə, və həmçinin 5 547 məntəqə seçki komissiyası fəaliyyət göstərmişdir. Qanunvericiliyə uyğun olaraq respublikanın xaricində səsvermə keçirilməmişdir.

Seçkilərin keçirilməsindən əvvəlki dövrdə dairə və məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyətinin maliyyə-texniki təminatı məsələlərinin əksəriyyəti həll edilmişdir. MSK-nın qərarı ilə mindən artıq seçki məntəqələrində İnternet vasitəsilə real vaxt rejimində vəziyyəti izləməyə imkan verən avadanlıq quraşdırılmışdır.

1 noyabr 2015-ci il Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərdə beynəlxalq və yerli müşahidəçilərə Azərbaycanın milli qanunvericiliyi çərçivəsində öz funksiyalarının icra edilməsi üçün bütün şərait yaradılmışdır. Müşahidəçilər müxtəlif səviyyəli seçki komissiyaları tərəfindən keçirilən faktiki olaraq bütün tədbirlərdə iştirak etmişlər və bu da seçki prosesinin açıqlığı və aşkarlığını sübut edir.

MSK bu parlament seçkilərində cəmi 503 beynəlxalq müşahidəçini qeydə almışdır. Həmin müşahidəçilər 40 beynəlxalq təşkilatı və 53 xarici dövləti təmsil etmişlər.

Dairə seçki komissiyalarında həmçinin 66 min yerli müşahidəçi qeydiyyatdan keçmişdir.

MSK tərəfindən beynəlxalq müşahidəçi qismində qeydə alınmışlardan - Müstəqil Dövlətlər Birliyinin, MDB PAA, Avropa Şurasının Parlament Assambleyası, Türkdilli ölkələrin Parlament Assambleyası (TürkPA), QDİƏT Parlament Assambleyasının nümayəndələri və ayrı-ayrı dövlətlərdən müşahidəçilər.

Beynəlxalq müşahidəçilər özlərinin aralıq hesabatlarında və press-konfranslarda Milli Məclisə seçkilərdə müxtəlif səviyyəli seçki komissiyalarının hazırlığını, seçkilərin bütün mərhələlərinin müşahidəsi üçün yaxşı şərtləri, səsvermənin keçirilməsi üçün təhlükəsizliyin və yaxşı şərtlərin təmin edilməsinə dair Azərbaycan Respublikasının icra hakimiyyəti strukturlarının effektiv işini və həmçinin seçicilər siyahılarının yüksək etibarlılıq səviyyəsini qeyd etmişlər.

Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin müddəalarına uyğun olaraq, təşviqat kampaniyası 9 oktyabr 2015-ci ildə başlamış və 31 oktyabr 2015-ci ildə saat 8.00-da başa çatmışdır.

Milli Məclisə namizədlərə kütləvi informasiya vasitələrindən istifadə edərək təşviqat kampaniyasının keçirilməsi üçün bərabər şərtlər təmin edilmişdir. Bütün namizədlərə pullu əsaslarla elektron və çap KİV-lərə azad əlçatımlıq imkanı təqdim edilmişdir.

Ölkənin aparıcı telekanalları Mərkəzi seçki komissiyasının, dairə və məntəqə seçki komissiyalarının fəaliyyəti, Azərbaycan Respublikasının siyasi həyatında Milli Məclisin rolu ilə əlaqədar mövzuları ətraflı işıqlandıraraq, hər gün seçkilərə hazırlığın informasiya təminatını həyata keçirmişlər.

Milli Məclisə seçkilərin ətrafında baş verən hadisələrin Azərbaycan KİV-də işıqlandırılması obyektiv keçirilirdi. Siyasi mövqeyə görə kütləvi informasiya vasitələrinə əlçatımlığın məhdudlaşdırılması və ya hakimiyyət orqanlarının seçkiqabağı kampaniyanın gedişinə müdaxilə edilməsi faktları qeydə alınmamışdır.

Namizədlərin təşviqat materialları seçki komissiyaları ilə ayrılmış yerlərdə quraşdırılmış lövhələrdə yerləşdirilmişdir ki, bu da onların məzmunu ilə tanış olmaq üçün yaxşı imkanları təmin edirdi.

Azərbaycan Respublikasında parlament seçkilərinin keçirilməsinə dair təşviqat kampaniyasının aparılmasının zəruri şərtlərin yaradılması məqsədilə Milli Məclisə namizədlərin və onların nümayəndələrinin əhali ilə görüşləri üçün kifayət qədər yer ayrılmışdır. Hər bir seçki dairəsində namizədlərin seçicilərlə görüşləri üçün iki yer ayrılmışdır: biri bağlı yerdə, digəri – açıq havada. Uzunmüddətli monitorinq çərçivəsində görüşlər keçirilmiş bütün namizədlər və onların nümayəndələri təsdiq etmişlər ki, görüşlər keçirildiyi yerlərə əlçatımlıq yaxşı təşkil edilmiş, namizədlər tərəfindən seçkiqabağı tədbirlərin keçirilməsinə imtina edilməsi olmamışdır.

Seçkiqabağı kampaniyanın başlanmasından sonra MSK-ya və dairə seçki komissiyalarına 98 müraciət daxil olmuşdur. Bu müraciətlərə seçki qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulan qaydada və müddətlərdə baxılmışdır və müvafiq qərarlar qəbul

edilmişdir. Xüsusilə, MSK dairə seçki komissiyalarının ayrı-ayrı namizədlərə onların qeydiyyatı alınmasından imtina edilməsinə yenidən baxılması haqqında xahişlə bir neçə müraciəti təmin etmişdir.

MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçilər təsdiq edirlər ki, seçkiqabağı kampaniyanın gedişində, o cümlədən onun təşviqat mərhələsində baş vermiş pozuntular haqqında şikayətlərə baxılması prosesi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və beynəlxalq öhdəliklərinə müvafiq həyata keçirilirdi.

17-20 oktyabr 2015-ci ildə Azərbaycan Respublikası üzrə işçi səfəri çərçivəsində MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçilər Bakı, Sumqayıt, Gəncə, Samux, Şəmkir şəhərlərində və həmçinin Abşeron, Samux və Şəmkir rayonlarının ərazisində dairə və məntəqə seçki komissiyaları, dövlət hakimiyyət orqanları və bələdiyyə strukturları tərəfindən səsvermənin keçirilməsinə hazırlığın gedişi ilə tanış olmuşlar. Siyasi partiyaların nümayəndələri və seçkilərdə iştirak edən müstəqil namizədlərlə çoxsaylı görüşlər baş tutmuşdur.

19 oktyabr 2015-ci ildə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatlarının seçkilərində səsvermənin keçirilməsinə hazırlığın uzunmüddətli müşahidəsi çərçivəsində MDB PAA –dan olan müşahidəçilər qrupunun üzvləri Milli Məclisin rəhbərliyi və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasının Sədri M. Pənahovla görüşmüşlər.

Uzunmüddətli monitorinqin göstərdiyi kimi, 1 noyabr 2015-ci il seçkilərinə hazırlıq sakit şəraitdə, Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyi və beynəlxalq seçki standartları çərçivəsində keçmişdir. Azərbaycan Respublikasında seçkilərin təşkili və keçirilməsini təmin edən orqanlarla namizədlər və siyasi partiyalara seçkiqabağı təşviqatın aparılması üçün zəruri şərtlər yaradılmışdır. Bu seçkiqabağı təşviqatı həm siyasi partiyaları, həm də müstəqil namizədləri təmsil edən təşviqat qrupları həyata keçirmişlər.

Milli Məclisə seçkilərin keçirilməsində iştirak edən Azərbaycan Respublikasının hakimiyyət orqanlarının hamısının hazırlıqlarının gedişinin ətraflı təhlili “Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərin hazırlıq və keçirilməsinin uzunmüddətli monitorinqi üzrə ekspert qrupunun Hesabatı”nda,

qismən isə Milli Məclisə seçkilərin təşkili və keçirilməsinin hüquqi aspektləri göstərilmiş “Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin deputatlarının seçkilərini nizamlayan milli qanunvericiliyin demokratik seçkilərin beynəlxalq standartlarına uyğunluğu barədə Rəy”də əks olunmuşdur.

Aparılmış qanunvericilik təhlili beynəlxalq müşahidəçilərə bu nəticəyə gəlməyə imkan vermişdir ki, parlament seçkiləri institutunu nizamlayan Azərbaycan Respublikasının seçki qanunvericiliyi azad və demokratik seçkilərin keçirilməsi beynəlxalq standartlarına uyğundur.

Seçkiqabağı kampaniyanın bu mərhələsinin uzunmüddətli monitorinqi göstərdi ki, hazırlıq prosesi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə tam uyğun keçirilmişdir. Seçki sisteminin bütün orqanları MSK tərəfindən təsdiq olunmuş seçkilərə hazırlıq planlarına uyğun və yerli icra orqanları ilə sıx əməkdaşlıq şəraitində fəaliyyət göstərmişlər.

Səsvermə günü ərəfəsində MDB PAA-dan olan müşahidəçilər Bakı şəhərinin Yasamal və Səbail rayonlarında 10 seçki məntəqəsində olmuş və orada seçkilərin keçirilməsinə hazırlığı yoxlamışlar.

31 oktyabr 2015-ci ildə MDB PAA-dan olan müşahidəçilər qrupunun üzvləri Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasında olmuş və MSK sədrinin müavini N. Məmmədovla görüşmüşlər. Görüş zamanı N. Məmmədov seçkilərin keçirilməsi üçün seçki sisteminin bütün tərkib hissələrinin hazırlıq səviyyələrini barədə məlumat vermişdir. Müşahidəçilər öz tərəflərindən MSK rəhbərliyini Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərin uzunmüddətli monitorinqinin nəticələri barədə məlumatlandırmışlar.

31 oktyabr 2015-ci ildə qısamüddətli monitorinq çərçivəsində MDB PAA-dan olan müşahidəçilər üzvləri Milli Məclisə deputat seçkilərində iştirak edən siyasi partiyaların qərargahlarında olmuşlar: “Yeni Azərbaycan” Partiyasının qərargahında partiya sədrinin müavini Ə. Əhmədovla; “Ümid” partiyasının qərargahında partiyanın sədri İ. Ağazadə ilə görüşmüş; “Böyük quruluş” partiyasının sədri F. Mustafayev ilə seçkiqabağı kampaniyanın gedişi barədə fikir mübadiləsi aparılmış; müşahidəçilər Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi partiyasının

sədr müavini E. Mirzəbəyli və partiyanın baş katibi S. Abdullayevlə səsverməyə hazırlığın gedişini müzakirə etmişlər.

Görüşlər zamanı namizədlərin irəli sürülməsi və qeydiyyatı, müxtəlif səviyyəli seçki komissiyalarının tərkibində siyasi partiyaların iştirakı, təşviqat kampaniyasının gedişi və onun KİV-də işıqlandırılması, seçici siyahılarının formalaşması və seçki münaqişələri məsələləri müzakirə olunmuşdur.

1 noyabr 2015-ci ildə seçkilərin gedişini və seçicilərin səslərinin hesablanması müşahidə edərək, müşahidəçilər 19 seçki dairəsinin ərazisində 103 seçki məntəqəsində olmuşlar (№ 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 29, 31, 33, 45, 83, 121, 122, 123).

MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçilər məntəqələrin açılışından məntəqə seçki komissiyaları tərəfindən səsərin hesablanmasınadək olan səsvermənin keçirilməsinin müxtəlif mərhələlərində iştirak etmişlər. Seçki məntəqələri təyin olunmuş vaxtda açılmış, bütün lazımi sənədlər, avadanlıq, məlumat xarakterli materiallarla təmin olunmuşlar. Seçki siyahılarının vəziyyəti, seçki bülletenlərinin verilməsi proseduru, eləcə də səsvermə qaydası üzrə ziyarət olunmuş məntəqələrdə qeydə alınmış şikayətlər aşkar olunmamışdır.

Müşahidəçilər seçkilərin hazırlığı və keçirilməsi dövründə onların atmosferinə xoş təsir bağışlamaqla seçicilərin sərbəst iradəbildirmələrinə şərait yaratmaqla, ictimai əsəyişin və təhlükəsizliyin yüksək səviyyədə təmin olunmasını qeyd edirlər. MSK və aşağı seçki komissiyaları tərəfindən beynəlxalq müşahidəçilərə əhəmiyyətli köməklik göstərilmişdir.

1 noyabr 2015-ci ildə qrupun əlaqələndiricisi L.E.Slutskiy Avropa Şurası Parlament Assambleyasından olan müşahidə missiyasının rəhbəri J. Şukla ilə görüşmüşdür. Görüş zamanı parlament seçkilərinin keçirilməsinin müşahidəsinin aralıq nəticələri barədə fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Seçkilərin hazırlığının və səsvermənin keçirilməsinin peşəkar səviyyəsini, onun sərbəst və ədalətli xarakterli olmasını qeyd edərək, MDB PA-dan olan müşahidəçilər qrupu tövsiyə kimi səsvermə günü partiya mənsubiyyəti daxil

olmaqla namizədlər haqqında məlumatların seçki məntəqələrində yerləşdirilməsinin mümkünlüyünü hesab edir.

Keçirilmiş monitorinqin yekunlaqı üzrə MDB PAA-dan olan beynəlxalq müşahidəçi qrupu aşağıdakı nəticələrə gəlmişlər.

Azərbaycan Respublikasının seçki qanunvericiliyi Milli Məclis deputatlarının demokratik seçkilərinin əsasını təmin etmişdir.

Mərkəzi Seçki Komissiyası, Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları və bələdiyyə strukturları tərəfindən görmə qabiliyyəti zəif olan şəxslərin səsvermələri üçün şərait yaradılması daxil olmaqla, seçkilərin keçirilməsinə seçki məntəqələrinin hazırlığı üzrə əhəmiyyətli iş görülmüş, eləcə də seçki məntəqələrinin 20%-dən İnternetdə yayım təşkil olunmuşdur.

15 siyasi partiyanın, bir siyasi partiya blokunun və əhəmiyyətli sayda müstəqil namizədlərin seçki kampaniyasında iştirakı seçkilərə real seçim imkanı verməklə onlar arasında yarışmanı təmin etmişdir.

Kütləvi informasiya vasitələri Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarına siyasi partiyalar, onların ölkənin dövlət quruculuğu, iqtisadi və sosial həyatı, xarici siyasəti və milli təhlükəsizliyi məsələlərinin əsas məsələləri üzrə proqramlarının müddəaları haqqında müxtəlif məlumatlar təqdim etmək imkanı əldə etmişlər. Seçkiqabağı təşviqatın keçirilməsi əsası olmayan məhdudiyətlərlə çətinləşdirilməmiş və namizədlərin hüquqlarını pozmamışdır.

Yerli müşahidəçilərə qanunvericilik çərçivəsində öz vəzifələrinin yerinə yetirilməsi üçün lazımi şərait yaradılmışdır. Müşahidəçilər müxtəlif səviyyəli seçki komissiyaları tərəfindən bütün tədbirlərdə iştirak edə bilmişlərki, bu da seçki prosesinin açıqlığı və aşkarlığını sübut edir.

Seçkilərin təşkili və keçirilməsi prosesində Azərbaycan Respublikasının dövlət hakimiyyət orqanları tərəfindən beynəlxalq müşahidəçilərin statusuna riayət olunması təmin olunmuş və uzunmüddətli və qısamüddətli monitorinqin keçirilməsində köməklik göstərilmişdir.

Beləliklə, 1 noyabr 2015-ci il Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə deputat seçkilərinin hazırlığı və keçirilməsi milli seçki qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilmiş, səsvermənin gedişində Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının sərbəst iradə bildirdimələri təmin olunmuşdur.

L.E.Slutskiy

A.İ.Sergeyev

S.Q.Soroko

İ.X.Rahimov

E.K.Astayev

A.V.Baranov

S.X.Urazov

D.Y.Juk

L.V.Kozlova

S.A.Malinina

N.Ş.Raxmonova

S.L.Tkaçenko

B.A.Abdualimov

D.G.Qladey

N.A.Satvaldiyev

A.S.Kartsov

İ.N. Lipçiu